

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

доц. Володимир ПАСЬКО
«30» серпня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ СТУДІЇ

для студентів

галузь знань **10 Природничі науки**
спеціальність **106 географія**
освітній рівень **Бакалавр**
освітньої програми **Урбаністика та міське планування**
вид дисципліни **обов'язкова**

форма навчання	денна
навчальний рік	2022/2023
семестр	5
кількість кредитів ECTS	3
мова викладання	українська
форма заключного контролю	залік

Викладач: **Малес Людмила Володимирівна**, доктор соціологічних наук,
професор, професор кафедри теорії та історії соціології

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

Розробник: **Федірко Іван Павлович**, кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри політології філософського факультету

ЗАТВЕРДЖЕНО

«12» травня 2022 року

Завідувач кафедри економічної та соціальної
географії

ММ проф. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 15 від «12» травня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «29» серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії НН доц. Наталія КОРОГОДА

«29» серпня 2022 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування знань про особливості сучасного українського суспільства, політики і влади у порівняльному контексті, про специфіку соціологічного та політологічного знання про проблеми і тенденції розвитку суспільства, політики і влади, задля поглиблення вмінь розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності предметної області географії.

2. Вимоги до засвоєння навчальної дисципліни:

- 1) До початку вивчення цього курсу студенти мають володіти знаннями з основ держави та права, що давали б уявлення про становлення та розвиток суспільства та його інститутів.
- 2) Вміти збирати та інтерпретувати інформацію щодо суспільно-політичних процесів, застосовувати базові поняття в критичному осмисленні подій, що мають місце в сучасному світовому політичному процесі.
- 3) Володіти елементарними навичками наукового дослідження щодо пошуку, критичного відбору та систематизації інформації як прикладного так і теоретичного характеру.

3. Анотація навчальної дисципліни: Курс «Соціально-політичні студії» спрямований на висвітлення й пояснення основних положень, зміст яких відображає сучасні досягнення світового та вітчизняного гуманітарного знання в усій різноманітності наукових спрямувань. Він розкриває принципи та закономірності функціонування та розвитку соціополітичної системи в цілому, та окремих її інститутів, зокрема: держави як фундаментального інституту політичної системи, громадських організацій та політичних партій (з поясненням їхніх ідеологічних засад). Детально пояснюється сутність феномену влади та способи і межі її здійснення. Розкриваються історичні та актуальні сучасні особливості трансформації політичних режимів і здійснюється порівняльний аналіз характеристик демократичного та недемократичних режимів. Розкривається феномен соціального та політичного конфліктів і конкретні їх форми та вияви. Визначається сутність інституту виборів та етапів і специфіки перебігу виборчих кампаній, розкриваються механізми виборчої інженерії, технологій формування іміджу кандидата та особливостей функціонування політичного ринку. Розкриваються основні тенденції розвитку сучасної світової політики та особливості вітчизняного політичного процесу.

4. Завдання (навчальні цілі) – сформувати у студентів навички критичного аналізу для пояснення соціально-політичних явищ і процесів, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з акцентом на сучасне соціологічне та політологічне знання, розвинути знання про особливості функціонування і розвиток сучасних соціальних і політичних систем, їх структурні елементи та соціальні наслідки, соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства. Завдання дисципліни «Соціально-політичні студії» полягають у наданні студентам загальних та фахових компетентностей, передбачених освітньою програмою «Урбаністика та міське планування», зокрема: здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства,

верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11); здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства (ЗК12)

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Сутність соціальних та політичних феноменів, що є предметом соціологічних та політологічних студій, володіти та вміти застосовувати базовий понятійно-категоріальний апарат соціології і політології	лекція, семінар	усна доповідь, участь в обговоренні/ дискусіях	до 40%
1.2	Актуальні соціальні та політичні проблеми сучасного суспільства, умови та чинники їх виникнення та розв'язання, специфіку їх прояву в українському суспільстві	лекція, семінар	усна доповідь, есе	
1.3	Сутність проявів влади як соціального та політичного феномену, ознаки, ресурси та способи її функціонування; відмінності між соціальним, політичним та державним виміром влади	лекція, семінар, самостійна робота	усна доповідь, аналітична розвідка	
1.4	Підходи до визначення і класифікації конфліктів та шляхи їх розв'язання; відмінності між справжніми та фальшивими конфліктами загалом і їхніми українськими прикладами	лекція, самостійна робота	есе	
1.5	Ознаки демократії та роль і місце громадсько-політичних об'єднань у функціонуванні демократичного режиму	лекція, семінар, самостійна робота	усна доповідь, есе	
1.6	Проблеми світового політичного процесу і міжнародних відносин; національні інтереси України, її місце, роль і геополітичний статус у сучасному світі	семінари, самостійна робота	усні доповіді, презентація самостійного дослідження, контрольна робота	
	Вміти:			
2.1	Аналізувати соціальні та політичні явища, інтерпретувати їх із позицій сучасного соціологічного та політологічного знання	лекції, семінари, самостійна робота	усні доповіді	до 35%

2.2	Визначати та розкривати сутність актуальних соціальних та політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання	семінари, самостійна робота	усні доповіді	
2.3	Критично осмислювати інформацію про соціально-політичні явища і процеси, яка представлена у масовій свідомості, публікаціях у ЗМІ та в соціальних мережах, його обґрунтованість з точки зору сучасних соціології та політології	семінари, самостійна робота	участь в обговоренні/ дискусіях, презентація самостійного дослідження	
2.4	Визначати ціннісні засади різних політичних ідеологій та концепцій; орієнтуватися в програмах і платформах основних політичних партій та рухів, які впливають на політичне життя України	семінари, самостійна робота	усні доповіді, участь в обговоренні/ дискусіях, презентація самостійного дослідження	
2.5	Виявляти інтереси та цінності, що спонукають діяти різних суспільно-політичних суб'єктів та розрізняти особисті та структурні мотиватори їх вибору	семінари, самостійна робота	усні доповіді, участь в обговоренні/ дискусіях	
2.6	вміти застосувати соціально-політичні знання в громадській діяльності та спорадичній політичній участі	семінари, самостійна робота	есе, усні доповіді, участь в обговоренні/ дискусіях, презентація самостійного дослідження	
	Комунікація:			
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу іншомовного масиву професійних текстів, зокрема аудіо та відео матеріалів (електронних лекцій/курсів/диспутів/інтерв'ю тощо) для оволодіння актуальними знаннями, всебічного розуміння предмету дослідження	семінари, самостійна робота	усні доповіді	до 12%

3.2	Демонструвати знання і мислення в дискусійному форматі, беручи участь у професійному обговоренні винесених тем на наукових семінарах, круглих столах, колоквиумах, дебатах тощо. Презентувати результати проведених досліджень будь-якої з тенденцій, що трансформують усталені уявлення/підходи/ процеси та інститути в сучасних умовах	семінари, самостійна робота	усні доповіді, участь в обговоренні/ дискусіях презентація самостійного дослідження, есе	
3.3	Оперувати інформаційними засобами, що сприяють у презентуванні результатів дослідження у систематизованому вигляді з використанням інфографіки тощо	семінари	презентація самостійного дослідження	
Автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно знаходити та критично осмислювати науково-публіцистичні тексти та інші інформаційні джерела з суспільно значимих питань	самостійна робота	презентація самостійного дослідження	до 13%
4.2	Самостійно виконувати усі види контрольних завдань, максимально уникаючи надмірного цитування, прихованих запозичень та інших видів фальсифікатів	семінари, самостійна робота	есе, контрольні роботи, презентація самостійного дослідження	
4.3	Бути відповідальними у здійсненні наукових досліджень на всіх його етапах, від підбору джерел до винесення аналітичних суджень. Достовірність, всебічність та максимальна об'єктивованість дослідження мають визначати наукову сумлінність дослідника.	семінари, самостійна робота	усні доповіді, участь в обговоренні/ дискусіях, залік	

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1-1.6	2.1-2.6	3.1-3.3	4.1-4.3
Програмні результати навчання				
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук (P01)	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки:

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами опитування, участі у семінарських заняттях, написання контрольної роботи та заліку.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- результати навчання – **1.1-1.6 (знання)** – до 40%;
- результати навчання – **2.1-2.6 (вміння)** – до 35%;
- результати навчання – **3.1-3.3 (комунікація)** – до 12%;
- результати навчання – **4.1-4.3 (автономія та відповідальність)** – до 13%.

7.1. Форми оцінювання студентів

Заняття проводяться у формі лекцій та семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, що були отримані при оцінюванні роботи результатами усних доповідей, участі в обговоренні/дискусіях, написання есе, аналітичних розвідок, презентації самостійного дослідження, контрольної роботи.

Організація оцінювання: Робота на семінарських заняттях оцінюється по виконанню, відповідно до графіка проведення семінарських занять. Есе передбачає осмислення ролі суспільства та політики у житті людини (за матеріалами художньої чи публіцистичної літератури/ кіно. Аналітична розвідка передбачає здійснення порівняння політичних систем двох обраних країн. Презентація самостійного дослідження здійснюється на основі розробки проекту програми власної політичної партії.

Умови допуску до заліку: рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів. Для студентів, які набрали сумарно меншу від 36 балів (*рекомендований мінімум*) кількість, обов'язковою умовою для отримання допуску до заліку є написання рефератів за питаннями пропущених чи недостатньо засвоєних тем.

Підсумкове оцінювання у формі заліку за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 716-32 від 31 серпня 2018 року.

7.2. Шкала відповідності оцінок

Зараховано /Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Політика як соціальне явище, теоретичне знання та форма діяльності	2	2	5
2	Еволюція політичного знання	4	2	5
3	Влада як суспільно-політичне явище	4	2	5
4	Формування і функціонування політичних систем	4	2	6
5	Соціальна правова держава та громадянське суспільство	4	2	6
6	Громадсько-політичні об'єднання в політичній системі	4	2	6
7	Світові ідейно-політичні доктрини	4	2	6
8	Основні тенденції розвитку сучасної світової політики	4	1	6
	ВСЬОГО	30	15	45

Загальний обсяг – 90 год., зокрема:

Лекцій – 30 год.

Семінарські заняття – 15 год.

Самостійна робота – 45 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Бжезінський З. Стратегічне бачення: Америка і криза глобальної влади. Львів: Літопис: 2012. 168 с.
2. Кузьменко Т.М. Соціологія. Навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2010. 320 с.
3. Кирилюк Ф. М., Батрименко О. В. Історія зарубіжних політичних вчень: Навч.-метод. посібник. Київ: ТОВ «XXI століття: Діалог культур», 2005. 256 с.
4. Політологія: навчальний посібник / Є. В. Перегуда та ін. Київ: КНУБА, 2012.
5. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Цвиха В.Ф., Батрименка О.В. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2009. 629 с.
6. Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної думки): Підручник. Київ, 2002.

Додаткова:

1. Арістотель. Політика. Пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка. К.: Основи. 2003. 239 с.
2. Вебер М. Господарство і суспільство. К.: Всесвіт, 2013. 112 с.
3. Вебер Макс. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К: Основи, 1998. 534 с.
4. Вектори змін українського суспільства / За ред. В.М. Ворони, М.О. Шульги. К.: Інститут соціології НАН України, 2014. 466 с.
5. Кирилюк Ф.М., Батрименко О.В. Історія зарубіжних політичних вчень. Навч.-метод. посібник. К.: ТОВ “XXI століття: Діалог культур”, 2005. 256 с.
6. Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Євгеній Причепій (ред.). К.: ВК ТОВ “Тандем”, 2002. 582 с.
7. Лібанова Е.М. Нерівність в українському суспільстві: витоки та сучасність. Економіка України. 2014. № 3(628). С. 4-18.
8. Мак'явеллі Н. Державець. Флорентійські хроніки. К.: Фоліо, 2013. 512 с.

9. Парсонс В. Публічна політика. Вступ до теорії й практики аналізу політики. К.: Києво-Могилянська академія, 2006. 550 с.
10. Платон. Держава. К.: Основи, 2005. 355 с.
11. Структурні виміри сучасного суспільства. Курс лекцій / За ред. С. Макеєва. Київ: Інститут соціології НАН України, 2006. 372 с.
12. Heywood A. Political Ideologies: An Introduction. Palgrave Macmillan; Fifth Edition, 2012. 392 p.
13. Introduction to Politics / R. Garner, P. Ferdinand, S. Lawson. Oxford University Press; 2 edition, 2012. 560 p.
14. The Cambridge history of twentieth-century political thought \ Ed. by T. Ball, R. Bellamy. Cambridge University Press, 2008. 746 p.

Інтернет ресурси

1. Вісник Київського національного університету. Серія: Соціологія. <http://www.socd.univ.kiev.ua/uk/visnik-kiyvskogo-nacionalnogo-universitetu-imeni-tarasa-shevchenka-sociologiya>
2. Інститут громадянського суспільства <http://www.csi.org.ua/>
3. Інститут соціології НАН України (електронна бібліотека) http://i-soc.com.ua/institute/el_library.php
4. Міжнародний центр перспективних досліджень <http://www.icps.kiev.ua/library>
5. Онлайн бібліотека з політології і політ. наук <http://politics.elib.org.ua/>
6. Український незалежний центр політичних досліджень <http://www.ucipr.kiev.ua/>

